

דף כא.

עין משפט ב.

הו"מ סימן צו סעיף יד

טו. אלמנה בין שהיא עניה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה ^ב שלא בשעת הלואה, ואפי' שליח בי"ד, ואם עבר ומשכן בגד אלמנה מחזירין ממנו בעל כורחו ^ג.

ואם תודה האלמנה תשלם ^ד, ואם תכפור תשבע ^ה.

טז. אבד ^ו או נשרף המשכון קודם שיחזירו הרי זה לוקה ^ז.

יז. לערב מותר ^ח למלוה למשכן בזרוע גם שלא ע"פ בי"ד וליכנס לביתו ליטול המשכון, אלא אם הוא ערב קבלן ^ט שדינו כלוה שאסור למשכנו.

ב. משנה מציעא קט"ו ע"א.

וכתב סמ"ע אפי' ע"י שליח בי"ד לאלמנה עשירה אסור וה"ה גרושה והטעם משום שאין לה עוזר וסומך, ולאפוקי בתולה שהיא ברשות אביה, וכתב הש"ך בס"ק א' דצ"ע שהרי מכריחים האלמנה לשלם רק שאין ממשכנים אותה, וע"כ הטעם משום דלבה שבור ואין לצערה וטעם זה לא שייך בגרושה. ועיין בט"ז.

ג. כתב הסמ"ע בס"ק כ"ג היינו בעת צרכה אבל לא מיד.

ד. פי' ובי"ד מגבין מנכסיה, שלא אמרה תורה אלא שלא למשכן, אבל לא אמרו שלא להגבות.

ה. כשאין שם שטר דאז הוי כפירת שיעבוד קרקעות, ה"ה.

ו. אפי' באונס, ומחשבין דמי המשכון בחובו הואיל ומשכן שלא ברשות קנאו ונתחייב בו באונסין, או"ת ס"ק ל' מובא בנתיבות בחידושים ס"ק י"ד.

ז. כדין כל לאו הניתק לעשה, אם אינו יכול לחזור ולקיים העשה, מכות ט"ו ע"ב. וכל זמן שהם בעין אינם לוקים משום דהוי לאו הניתק לעשה, ועיין בסמ"ע ס"ק כ"ה ובש"ך ס"ק ד'.

ח. שהכתוב אומר לא תבא אל ביתו של הלוה, ולא לבית הערב, סמ"ע ס"ק כ"ו מגמ' שם.

ט. טור מבעה"ת.

* וי"א שכלי אוכל נפש אין למשכן גם מערב שאינו קבלן.

יד. יח. מי שיש לו שכר אצל חבירו בין שכר עצמו בין שכר בהמתו או כליו או שכר ביתו, מותר למשכנו שלא ע"פ בי"ד וליכנס לביתו למשכנו^כ, ואם זקף עליו השכר כהלואה אסור^ל.

דף כא:

עין משפט א. אה"ע סימן כב סעיף א

א. אסור להתייחד^מ עם ערוה בין זקנה בין ילדה, חוץ^ז מאם עם בנה, ואב עם בתו, ובעל עם אשתו^ס בזמן שאינה טהורה.

עין משפט ב. אה"ע סימן כב סעיף ב

ב. כשאירע מעשה של אמנון ותמר^ע, גזר דוד ובית דינו על יחוד הפנויה אפי' אינה ערוה. ושמאי והלל גזרו גם על יחוד הכותית.

י. טור בשם הרמ"ה. שזהו לאו בפני עצמו ואין בו מיעוט לערב, וה"ה בחובל כלי אלמנה אם היא נעשתה ערב, תומים ס"ק ל"ב. וה"ה גזבר להקדש או לעניים אסור לו למשכן כלי אוכל נפש או כלי אלמנה רק שאם משכן א"צ להחזיר, ועיין בנתיבות ס"ק י"ז בחידושים.

כ. רמב"ם שם מברייתא במציעא קט"ו ע"ב. וה"ה אם גזלו והגזילה בעין, או אפי' הוציאה הגזלן ולא נזקף דמי גזילתו במלוה, מותר למשכנו בעצמו, כ"כ ביראים ש"ך ס"ק ו' דהוי כשכר שכיר.

ל. דאז נעשה מלוה ואסור, נתיבות ס"ק י"ט.

מ. קידושין ע"א ע"ב ודף פ' ע"ב סנהדרין כ"א.

נ. ובגמ' אמר רב אסי באלו התירו אפי' לדור בקביעות, ועם אחותו מותר יחוד ארעי והמחמיר תע"ב. כ"כ בח"מ.

ס. ובלבד שבא עליה פעם אחת.

ע. כתובות דף ד' ע"א וע"ז דף ע"א ודף ל"ו.

ב. ג. העובר על איסור יחוד^פ, מכין אותו מכת מרדות, אחד האיש ואחד^ז האשה^ק, ומכריזין עליהם, חוץ מאשת איש שאין מלקין ואין מכריזין עליה, שלא להוציא לעז על בניה שהם ממזרים.

עין משפט וז. יו"ד סימן ער סעיף א

א. א. מצות עשה על כל איש מישראל לכתוב לו ספר תורה, ואפי' הניחו לו אבותיו ס"ת מצוה לכתוב משלו^ר, ואינו רשאי למכרו^ש אפי' יש לו הרבה ס"ת.

הגה: ואפי' אם אין לו מה יאכל רק ע"י הדחק.

א. ב. אפי' למכור ישן כדי לקנות חדש אסור^ת, אבל ע"מ ללמוד תורה או

פ. ודוקא ידוע שנתייחדו, אבל היא אינה נאמנת לומר שנתייחדו, ואפי' עד אחד אינו נאמן. ריב"ש רפ"א ומהרי"ק, אבל אם נראה לביה"ד חשש יש להפרישם, ריב"ש כ"כ הח"מ. ועד אחד לאו כלום אפי' בביאה היכא דאיכא הכחשה, עיין בח"מ.

צ. בטור כתב שמלקין רק אותו ולא אותה, והוא מתוס' ד"ה מלקין.

ק. כרוז זה על הפנויה כר"מ, ודלא כרש"י דמפרש שהכרוז על א"א, והיינו שמכריזים שלא זינתה ומה שמלקין אותה הוא בשביל היחוד, והשו"ע פסק כרמב"ם כ"כ בח"מ. ואם תאמר יכריזו על א"א שלא זינתה כרש"י, י"ל דאיכא דשמע במכת מרדות ולא שמע בהכרזה שזה היה על יחוד, מגמ' שם בקידושין.

ר. מימרא דרבא בסנהדרין דף כ"א ע"ב. ויליף לה מהכתוב "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", וכיון שאין כותבין התורה פרשיות, דתורה חתומה ניתנה כמו שאמרו בגיטין ס' ע"א, א"כ השירה, זו כל התורה עד שירת האזינו שהוא גמרה של תורה.

ש. כתב הש"ך בס"ק א' היינו בס"ת של רבים העשוי לקרות בו ברבים והוא בשם רבינו מנוח. וכתב הכף החיים בספרו קול יעקב בס"ק א' דמדברי מר"ן משמע אפי' ס"ת של יחיד אסור, וכן משמע מסי' רפ"ב סעיף י"ח שהביא סברת האוסרים באחרונה משמע דהכי ס"ל, וכן עיקר, ודלא כא"ר באו"ח סי' קנ"ג סעיף יו"ד. ואין חילוק בין קנאו או כתבו לעצמו דאסור למוכרו, וכ"כ הברכי יוסף באות יו"ד ודלא כהחולקים שם.

ת. וכתב הב"י בשם רבינו מנוח דחיישינן לפשיעוּתא שלא יקנה אח"כ, לפ"ז אם היה ס"ת אחר חדש כתוב ומונח בבית הסופר ואינו חסר אלא נתינת דמים, מוכר הישן לקנות החדש.

לישא אשה מותר, אם אין לו דבר אחר למכור.

הגה: ה"ה לצורך פדיון שבויים מותר למכרו ועיין באו"ח סי' קנ"ג א.

הגה: שכר לו סופר לכתוב לו ס"ת, או שקנאו והיה מוטעה והגיהו הרי זה כאילו כתבו.

אבל קנאו כך ולא הגיה בו דבר, הוי כחוטף מצוה מן השוק, ואינו יוצא בזה.

והש"ך כתב דאין זה עיקר, ודעת כל הפוסקים לאסור גם בכה"ג וכמו שכתבו הב"ח והדרישה והר"ן כיון שאין במכירה זו העלאה בקודש, וכן נראה דעת מר"ן מסתם כאן, וכתב דאפי' למכור ישן כדי לקנות חדש אסור, והטעם כיון שאין שום העלאה, וכן כתב הט"ז באו"ח סי' קנ"ג אות א'.

מ"מ אם בחדש יש עדיפות של כשרות מותר למכור הראשון ולהפקיד דמיו עד שיקנה החדש שהוא מהודר יותר. פ"ת אות ו'.

ולישא אשה מותר למוכרו, מ"מ אם יבא עשיר ויאמר לו שלא למכרו והוא יתן לו כל צורכי החתונה ודאי ישמע לו ולא ימכור, ויקבל ממנו הוצאות החתונה. משוירי ברכה של החיד"א.

א. ובתשובת הריב"ש הביאו הב"י באו"ח סי' קנ"ג כתב דכל ס"ת שיש בו טעות אין בו קדושת ס"ת ויכול למוכרו, והביאו ג"כ הרמ"א בסי' רפ"ב סעיף י"ח ובאו"ח סי' קנ"ג סעיף ג', ועיין מג"א שם באות ג' ובשו"ת ח"ס סי' רע"א.

ובברכי יוסף הביא משם חכם צבי בסי' קכ"ג דאסר למכור ס"ת בהכרזה בביהכנ"ס, והשבות יעקב ועוד חלקו והתירו למוכרו בהכרזה בפרט אם עי"ז מעלין מחירו והס"ת בארון, ע"ש.